

Yhdistymissopimuksen liite 1

Tämän kuntaliitoksen ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa uuden kunnan asemaa alueellisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä lisätä uuden kunnan asukasmäärää. Näin asukkaiden tulevaisuus voidaan parhaiten turvata kovassa kansallisessa ja kansainvälisessä kilpailussa. Koulutuksen, sivistyksen ja yrittämisen toimintaedellytysten turvaaminen sekä yksilön mahdollisuus vaikuttaa oman elämänsä hallintaan on strategisesti tärkeää uudelle kunnalle. Tämä edellyttää sellaisten uusien toimintamuotojen löytämistä, jotka entistä paremmin vastaavat uuden ajan vaatimuksia. Tätä tarkoitusta varten allekirjoittaneet osapuolet ehdottavat, että uusi kunta perustetaan yhdistämään alueen kehittämispotentiaali ja luomaan yhteisöllisyyttä kaikenikäisten asukkaiden välille. Hyvinvoiva väestö on uuden kunnan suurin vahvuus.

UUDEN KUNNAN YHTEISET KOKONAISVALTAISET AIHEET

Pohjanmaan pääkaupunki

Läntisen Suomen keskus, joka valvoo alueen etuja kansallisesti ja kansainvälisesti. Uusi kunta panostaa edunvalvontaan Helsingissä ja Brysselissä sekä muilla kansainvälisillä areenoilla. Uusi kunta vahvistaa yhteistyötä Pohjanmaan kuntien ja yhteisöjen kanssa ja on aloitteellinen uuden yhteistyön rakentamisessa. Uusi kunta vaalii suomen- ja ruotsinkielisten alueiden toimintaa vahvistaen uuden kunnan roolia Pohjanmaan sivistyksen, innovaation ja kulttuurin keskuksena. Merenkurkun maailmanperintöalueen kehittäminen ja maaseudun kulttuuriperinteen vaaliminen, kuten Stundarsin kotiseutumuseo, on uuden kunnan tehtävä. Mustasaaren nimi esiintyy edelleen luonteissa ja historiallisissa yhteyksissä puhuttaessa rakennuksista, tiestöstä tai tapahtumista, kuten esimerkiksi Mustasaaren virastotalo, Mustasaaren koulukeskus, Mustasaaren lähisairaala, Mustasaaren kulttuuritalo, Korsholman musiikkijuhlat ja Korsholms gymnasium.

Uusi kunta on edistämässä Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon vapaaehtoista integraatioita. Uusi kunta turvaa osaltaan Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur –kuntayhtymän toiminnan ja vahvistaa asemansa uudessa tilanteessa, Yrkesakademin koulutusta ja Wasa Teaterin toimintaa kehitetään. Vamian kaksikielinen ammatillinen toiminta turvataan. Vaasan kaupunginteatterin ja kaupunginorkesterin toimintaa kehitetään seudullisesti. Monipuolinen koulutus on alueen kehityksen ydin. Vaasan Yliopiston, Åbo Akademin, VAMK:n ja muiden korkeakoulujen toiminnan turvaaminen sekä monipuolisen ammatillisen koulutuksen edistäminen työelämä- lähtöisesti, on osa uuden kunnan tehtäväkenttää.

Pohjolan energiapääkaupunki – Tiedon, yrittäjyyden ja monipuolisten työmarkkinoiden kaupunki

Kuntalaisista, yrityksistä ja yhteisöistä huolehtiva energiapääkaupunki, joka rakentuu kansainvälisesti merkittävien energia-alan yhtiöiden klusteriin ja eri alojen paikallisiin pienyrityksiin ja laajaan elinkeinoelämään. Kansainvälisten yritysten, paikallisen yrittäjyyden ja monipuolisten työmarkkinoiden perustana on toimiminen tiedon, koulutuksen ja innovaatioiden keskuksena.

Globaaleilla markkinoilla on elintärkeää oman osaamisen jatkuva kehittäminen yhteistyössä vientiyriyten ja elinkeinojen kanssa. Uusien trendien ennakoiminen sekä koulutusresurssien

turvaaminen luovat perustan energiateknologian globaalille johtajuudelle sekä uusille osaamis-alueille. Uusi kunta edistää aktiivisesti vientiin suuntautuneiden yritysten toimintaedellytyksiä kehittämällä logistisia yhteyksiä, satamaa, laivaliikennettä, tiestöä ja lentokenttää.

Energiapääkaupungin tavoitteena on Energia- ja ilmasto-ohjelman mukaisesti saavuttaa hiili-neutraali kaupunki vuoteen 2035 mennessä. Uusi kunta on kiertotalouden edelläkävijä ja pyrkii energiateollisuuden ratkaisujen avulla vaikuttamaan globaalisti ilmastonmuutoksen hillitsemiseen. Uudella kunnalla on kestävän kehityksen yksikkö.

Monimuotoisten ja vireiden osa-alueiden kaupunki

Uusi kunta rakentuu elävien ja monipuolisten kaupunginosakeskusten perustalle. Lähidemokratia ja alueellinen vaikuttaminen rakentuvat aluelautakuntien varaan sekä tukemalla kuntalaisten aktiivisuutta ja vapaata yhdistystoimintaa kaupungin eri alueilla. Uuden kunnan kehittämisessä kunnioitetaan paikallisia näkökulmia ja huomioidaan seudullinen identiteetti. Lähtökohdista on kehittää nykyistä palveluverkkoa nykyisten kuntien jo laatimien suunnitelmien lähtökohdista. Uuden kunnan yhteistä palvelustrategiaa ryhdytään rakentamaan välittömästi hyödyntämällä Vaasanseudun rakennemallia, Mustasaaren strategista yleiskaavaa ja Vaasan kaupungin yleiskaavaa sekä palvelustrategioita.

Uusi kunta parantaa joukkoliikennettä ja kehittää uusia joukkoliikenteen muotoja, jotka vastaavat kestävän kehityksen vaatimuksiin ja koko kunnan liikenneyhteyksien tarpeisiin.

Uusi kunta sitoutuu edistämään Sepänkylän keskustan kehittämissuunnitelmien toteuttamista. Sepänkylän aluetta kehitetään osana uuden kunnan kaupunkikeskusta, jossa julkisen liikenteen kehittäminen on tärkeää. Uuden kunnan toimintojen sijoittamisessa ja hallinnon suunnittelussa käytetään Sepänkylän keskustan kehittämissuunnitelma sekä Mustasaaren nykyisen virastotalon tiloja, lähinnä sellaisessa toiminnassa, joka edellyttää usein asiakaskäyntejä. Sepänkylän alueen palvelutaso säilytetään vähintään nykyisellä tasolla niin sivistyksen, koulutuksen, kulttuurin kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta.

Uuden kunnan alueella on kaikkiaan kuusi (6) aluelautakuntaa, joista viisi (5) sijaitsee nykyisen Mustasaaren alueella ja yksi (1) Vähässäkyrössä. Uudet aluelautakunnat: Raippaluoto-Björköby, Koivulahti, Pohjois-Mustasaari, Sulva, Eteläinen ja itäinen Mustasaari. Aluelautakuntien taloudelliset resurssit määritetään kunkin alueen asukasluvun mukaisesti, jolloin kutakin alueen asukasta kohden varataan 10 euroa.

Lisäksi uuden kunnan alueella on aluetoimikuntia.

Aluelautakunta toimii kunnan osa-alueilla. Aluelautakunnassa on seitsemän (7) jäsentä ja jokaisella jäsenellä henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan puheenjohtajan on oltava valtuutettu tai varavaltuutettu. Aluelautakunnan jäsenet valitaan kunkin alueen asukkaista alueen poliittisten voimasuhteiden mukaisesti.

Aluelautakunnan tehtävät ja toimivalta:

Aluelautakunta huolehtii yhdessä kaupungin muun organisaation kanssa kaupunginosan lähipalvelujen, elinkeinojen ja osallistumisen kehittämisestä poikkihallinnollisesti hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden edistämiseksi.

Lisäksi lautakunta:

- antaa lausuntoja ja tekee aloitteita ja esityksiä oman toimialueensa asioista, joilla voi olla vaikutusta asukkaiden palveluihin tai elinympäristöön
- hyväksyy tehtävälueensa talousarvio- ja toimintasuunnitelmaesitykset, tilinpäätöksen ja toimintakertomukset sekä käsittelee muut kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle esitettävät toimialaansa kuuluvat asiat
- päättää alueelle myönnettyjen avustus- ja hankerahojen kohdistamisesta, ei koske kuitenkaan yhdistyksiä, jotka saavat avustusta keskitetysti kunnan muilta toimielimiltä
- huolehtii alueensa perinteiden säilyttämisestä ja identiteetin vahvistumisesta yhdessä alueen asukkaiden kanssa sekä järjestää paikallisia tapahtumia, kansalaisten kuulemistilaisuuksia ja foorumeita
- toimii suunnittelu- ja kehittämiskumppanina erityisesti alueen elinvoimaa edistävissä strategisissa kehittämishankkeissa.

Alueiden kehittämisessä huomioidaan nykyiset strategiset suunnitelmat ja palvelurakennemallit niin sivistyksen, koulutuksen, kulttuurin kuin sosiaali- ja terveystalouden osalta.

Uuden kunnan toimintatuen kriteerit yhdistyksille pidetään vuoden 2018 tasolla. Toimintatuen myöntämisen kriteerit yhdenmukaistetaan vuosien 2020-2022 aikana.

Rakentaminen ja asuminen

Uuden kunnan kaavoitusohjelma ja osayleiskaavat synkronoidaan ja toteutetaan yhdessä vahvistetun aikataulun mukaisesti. Siltä osin kuin osayleiskaavoja laaditaan haja-asutusalueille, pyritään ne laatimaan oikeusvaikutteisina. Osayleiskaavoja laadittaessa kaikille maaseutualueille vahvistetaan erikseen mitoituspusterit. Rakentamis- ja lupamenettelyyn laaditaan uuden kunnan ohjeistus vuoden 2019 aikana ja niissä huomioidaan yhdistyvien kuntien parhaat käytännöt ja lain suomat mahdollisuudet. Uusi rakennusjärjestys pohjautuu Vaasan ja Mustasaaren nykyisiin rakennusjärjestyksiin. Asemakaavoitetun alueen ulkopuolisen rakentamisen ja ranta-alueella rakentamisen laajuuden ja päätöksenteon on jatkossakin noudatettava yhdistymisen ajankohtana Mustasaaren voimassa olevaa rakennusjärjestystä ja hallintosääntöä.

Yleinen tieverkko ja pyörätiet pidetään laadukkaina, jotta kylät ovat houkuttelevia asuinpaikkoja. Laaditaan uuden kunnan yhteinen suunnitelma kevyen liikenteen väylistä ja valtion teistä. Yksityisteiden kunnossapito turvataan ja avustus uuden kunnan alueella määritetään nykyisen Mustasaaren tasolle. Yksityisteiden kunnossapito määrittyy tarkemmin uuden lainsäädännön mukaisesti 1.1.2019 alkaen.

Uusi kunta kehittää vene- ja kalasatamia sekä tukee investointeja veneväyliin ja väylien kunnossapitoa yhteisen suunnitelman pohjalta. Uusi kunta pitää ensisijaisena satamatien ja maailmanperintötien toteuttamista kulkuyhteyksien ja matkailulinkeiden ja muiden elinkeinojen

edellytysten parantamiseksi. Kylien osakaskuntien (jakokunnat, vesiosuuskunnat) itsenäinen juridinen asema huomioidaan.

Haja-asutusalueiden vesi- ja viemärirakentamista resursoidaan riittävästi ja verkon laajentamista jatketaan yhdessä kuntien nykyisten kehittämissuunnitelmien pohjalta.

Maaseudun kehittäminen ja yrittäjyys

Uuden kunnan pyrkimyksenä on olla Suomen yrittäjämönteisin kunta. Hyvinvoiva yhdyskunta edellyttää elinkeinon monimuotoisuutta. Uusi kunta luo edellytyksiä elinkeinoelämän kehittämiselle ja työpaikkoja asukkaille. Avoin vuoropuhelu pienyrittäjien, alueen yritysten alihankkijoiden, maaseudun toimijoiden, matkailuelinkeinon toimijoiden, matkailualan ja muiden tahojen kanssa varmistaa, että he tulevat kuulluiksi ja kehittämistarpeen huomioiduksi.

Uusi kunta panostaa sekä seudullisen kehitystyön että kaavoituksen kautta pienyrittäjyyteen. Uusi kunta tukee monipuolisen osaamisen kehittämistä ja luo foorumeita, joissa erilaiset osaamisen muodot kohtaavat ja tukevat toisiaan ja houkuttelevat innovaatioita ja osaajia kaupunkiin. Yritysalueita on kunnan eri osissa.

Uuden kunnan omassa organisaatiossa on erityisen tärkeää olla omia kylä- ja maaseutukehityksen asiantuntijoita. Maaseutua ja saaristoa kehitetään ja tätä varten nimetään uuteen kuntaan vastaavat viranhaltijat. Maaseutu- ja kyläkehitys kuuluvat suunnittelu- ja kehittämissuunnitelman tehtäviin.

Kylien ja maaseudun kehittämisen paikalliset asiantuntijat liittyvät uuden kunnan päätöksentekorganisaatioon aluelautakuntien kautta. Maaseudun ja alueiden kehittämisessä aluelautakunnat ovat aloitteellisia ja antavat lausuntoja omaa aluetta koskevasta kaavoituksesta ja ympäristökysymyksistä ja muusta alueen kehittämisestä. Peruselinkeinojen ja eläintenpidon erityistarpeet huomioidaan.

Uusi kunta turvaa toimivat tietoliikenneyhteydet koko uuden kunnan alueella, koskien päiväkotia, kouluja ja muita kuntalaisille tärkeitä toimijoita.

Kielivakaus

Uudessa kunnassa perustuslailliset kielelliset perusoikeudet turvataan. Uusi kaupunki on toimivan kaksikielisen hallinnon edelläkävijä eri tasoilla ja näkee mahdollisuuksia alueen monikielisen identiteetin kehittämisessä kansallisesti ja kansainvälisesti. Uusi kunta takaa, että työ-, palvelu- ja hallintokielenä ovat suomi ja ruotsi. Kuntalaiset saavat kaikki palvelunsa omalla äidinkielellään joko suomeksi tai ruotsiksi, kuntalaisen toivomuksen mukaisesti niin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa kuin toisen asteen koulutuksessa. Myös kotouttamiskieli on vapaasti valittavissa. Nykyisten ammatillisten oppilaitosten ja kulttuuripalveluiden toimintaedellytykset turvataan huomioiden kieliperusta. Englantia palvelukielenä tarvitsevat kuntalaiset huomioidaan, ja mahdollisuuksien mukaan myös muut monikielisen kaupungin kielet. Uusi kunta laatii ensimmäisen vuoden aikana kielistrategian.

Uusi kunta kannustaa erityisesti henkilökuntaa käyttämään ja parantamaan kieliosaamistaan. Kunnalla on käytössä kielilisiä. Osana kielistrategiaa yhdenmukaistetaan pätevyysvaatimukset ja

siihen liittyvä kielilisäjärjestelmä. Uusi kunta huolehtii erityisesti siitä, että päätöksentekoeleimissä toiminta voidaan tarvittaessa järjestää esimerkiksi simultaanitulkkausta käyttämällä.

Uusi kunta tukee kansalliskielten vahvaa perustaa kasvatuksen ja koulutuksen saralla. Toimialarajat ylittävä yhteissuunnittelu edistää luontevaa kielten välistä vuorovaikutusta, tilojen yhteiskäyttöä ja synergiaa. Uusi kunta suhtautuu myönteisesti kielikylpymallien edelleen kehittämiseen ja kehittää systemaattisesti kielisuihkuja ja kielikylpy pedagogiikkaa sekä kannustaa kaksikielisten päiväkotien toiminnan laajentamista. Uusi kunta luo aktiivisesti kielikylpyratkaisuja ja kehittää kahdensuuntaista kielikylpyä eri puolille uutta kuntaa. Mahdollistetaan toisen kotimaisen kielen opiskelun aloittaminen peruskoulun ensimmäisellä luokalla. Uusi kunta kotouttaa maahanmuuttajia ja muita ulkomaista syntyperää olevia suomeksi ja ruotsiksi.

Kestävä talous

Uusi kunta aloittaa hallitun ja tasapainoisen kuntatalouden varassa, jossa kumulatiivinen alijäämä on lainmukaisessa hallinnassa molemmissa kunnissa. Uusi kunta optimoi nykyiset investoinnit ja hyödyntää tehokkaasti kiinteistömässään ja on valmis luopumaan ylimääräisistä kiinteistöistään. Kiinteistöjen ja infrastruktuurin korjausvelka otetaan nopeasti haltuun ja laaditaan suunnitelma sen purkamiseksi. Verotulot ja valtionosuudet mahdollistavat palvelurakenteen, toiminnan sekä investoinnit peruspalveluihin.

Tulevaisuuden investoinnit kaupunkirakenteeseen ja palveluihin toteutetaan ilman kohtuutonta velkaantumista. Tulevaisuudessa toiminnan peruseriaatteena taloudellisesti huonompina aikoina on, että uuden kunnan palveluja kehitetään hallitusti yhteisen strategisen suunnitelman mukaisesti. Yhteisen palveluverkon luomisessa pyritään toiminnan ja investointien synergiaetuihin. Yhteiskäytön mahdollisuus on aina tutkittava ja toteutettava silloin kun se on mahdollista. Turvataan uuden kunnan asema saaristo-osakuntana niin, että valtioneuvoston päätös saaristolain nojalla säilyy.

Uuden kunnan lähitulevaisuuden investoinneista laaditaan yhdessä erillinen suunnitelma, joka on käytössä viimeistään uuden kunnan aloittaessa 1.1.2020 (liite 3).